

Qarabağ: Vətən müharibəsi və qətiyyətin təntənəsi

Mən həmişə düşünmüşəm ki, tarix özü döyüşçüdür. Həqiqətləri yaddaşında saxlamaqla gələcək nəsilləri həqiqət uğrunda mübarizəyə çağırır.

Döyüş təkcə səngərlərdə olmur, döyüş həm də düşüncələrdə, fikirlərdə, insanların mənəviyyatında gedir. Bunun üçün gərək insan tarixin dərslərini kifayət qədər yaxşı öyrənsinlər. Yalnız bu zaman hələ görmədikləri, yaşamadıqları gələcəyin nəyi diktə edəcəyini qabaqcadan bilmək olar. Bəlkə də tarixin insanları mənəvi cəhətdən silahlandırmaq gücü olmasaydı, onda həyatın üzü qaranlığa gedəcəyinin qarşısını heç nə ala bilməzdi.

Azərbaycan tarixi çox ağır yollar keçib. Ərəb işğallarının dəhşətli fəsadlarını xalqımız indi də bu və ya digər dərəcədə həyatlarında yaşamaqdadır. Sonrakı zamanların tarixi dönüşləri də yaddan çıxmayan qanlı savaşlarla doludur. Nəhayət, Azərbaycanın az qala dünyanı titrədən sərkərdələrin, hökmdarların başçılığı ilə yaranmış qüdrətli dövlətlərin çöküşündən sonra nələri gördüyünü də xatırlaya bilərik.

Hər zaman belədir; mərkəzi hakimiyyət zəifləyən kimi başıpozuq qüvvələr öz iddiaları ilə meydana atılır. Və beləliklə iddialar tamahlara, kinlərə, küdurətlərə çevrilir. Eyni xalqın övladları bir-birini didməyə başlayır.

Azərbaycanın xanlıqlara parçalanması iddialarına və tamahlarına əsir olanların sayəsində baş ver-

di və nəhəng Nadir imperiyası son dərəcə zəiflədi və çökdü. Şimal və cənub cəhətlərinin arasında Azərbaycan sanki iki od arasına düşmüşdü. Müxtəlif qüvvələr Azərbaycanı təhdid edir, onu təsir altına çəkmək istəyirdilər və buna müəyyən mənada nail oldular. Əvvəlcə Gülistan, sonra da Türkmənçay... Beləliklə, Azərbaycan əsasən Araz sərhədi olmaqla niyyətlər arasında parçalandı. Bir tərəfdə Rusiyanın əsarəti, digər tərəfdə İran qüvvələri xalqın, demək olar ki, müstəqilliyini əlindən aldı. O zamandan bəri Azərbaycanın başının üstündə şimşəklər oynayıb. Tarixi faciələrin ağrı-acısını yaşayıb Azərbaycan.

Vətənsəvr qüvvələrin, xalqərəvər görkəmli, ictimai-siyasi xadimlərin əqidə və amal mübarizəsi ilə XX əsrin 18-ci ilində AXC - Azərbaycan Demokratik Respublikası quruldu. Qısa vaxt ərzində Azərbaycan xalqı həqiqi azadlığın, öz taleyinin sahibi olmağın nə demək olduğunu bildi.

Rusiyada qanlı çevrilişlərlə hakimiyyətə gələn bolşeviklər əslində çarizmin müstəmləkəçi siyasətini davam etdirdilər. Beləliklə, Azərbaycan 28 aprel işğalından sonra yenidən faciələr tarixini yaşamağa başladı.

Tarix Azərbaycan xalqına düşmənlərin əli ilə dəhşətli yaralar vurmaqda davam edirdi. Şimali Azərbaycan repressiyaların, proletar diktaturasının qanlı əməlləri ilə üzləşdi.

Cənubda da vəziyyət yaxşı deyildi. Orada da çoxmilyonluq Azərbaycan türklərinin dili qadağalar zəncirinə düşdü. Xalqın övladları öz dilində yazıb oxuya bilmirdi.

Kimsəyə sirr deyil ki, tarix öz yolunu əbədi olaraq qaranlıqla gedə bilməz.

Nəhəng Sovet İmperiyasının çöküşündən sonra Azərbaycan öz istiqlalına qovuşdu.

Azərbaycan xalqının ümummilli lideri, ulu öndər yenidən Azərbaycana qayıdırsa, siyasi hakimiyyəti ələ alması ilə xalqın tarixi taleyində günəş kimi doğdu.

Doğrudur, istiqlal yolu, mübarizə yolu yenə hamar deyildi. Yenə Azərbaycanı müxtəlif qüvvələr təhdid etməkdə idi. Amma ulu öndər öz zəkasının gücü ilə, işığı ilə bütün qaranlıqları dağıda bildi. Azərbaycan istiqlalının, bütövlüyünün əksinə olan

qüvvələrin müqavimətini qırdı. Özü demiş, müstəqilliyimizi əbədi olaraq bərqərar etdi.

Zaman isə sürətlə irəliləyirdi. Ulu öndər çox şeyə tələsirdi. O, bütün qüdrəti ilə xalqın maddi, mənəvi potensialını səfərbər etməklə və dünya ölkələrinə tarixi həqiqətləri anlatmaqqla Azərbaycanın Qarabağ haqqını özünə qaytarmağa çalışırdı.

Neft müqaviləsinin bağlanması, böyük əfsanənin həqiqətə çevrilməsi onun siyasi iradəsinin nəticəsi olaraq tarixdə xalqımızın ən şanlı səhifələrinə həkk olundu. Bu qeydləri yazdığım anlarda yenə bir qədər keçmişə dönməli oluram. Axı bu gün dekabrın 12-sidir. İnsanların axın-axın Fəxri Xiyabana getməsini nə qədər kədər ovqatı ilə olsa da, həm də qürurla seyr edirəm.

İnsanların yaddaşı həmişə tarixdən qaynaqlanır. Bilirəm ki, bu gün hər kəs öz yaddaşında ulu öndərin obrazını bütün parlaqlığı ilə təzədən görür.

Ulu öndər cismani həyatının son çağlarında bütün varlığı ilə sevdiyi Azərbaycan xalqına siyasi vəsiyyəti ilə müraciət etdi. Həmin müraciətin tarixi həqiqət olan ovqatını xatırlayıram. Ulu öndər siyasi vəsiyyətində öz varlığı qədər inandığı İlham Əliyevdən danışdı.

İlham Əliyev bir atanın varisi deyildi. O həm də Azərbaycan xalqının siyasi liderinin varisi idi.

Xalq ulu öndərin siyasi vəsiyyətini birmənalı qəbul etdi. İlham Əliyevi böyük coşqu və sevgi ilə müdafiə etdi.

Kimsə məndən soruşa bilər, Vətən müharibəsinə qədər keçilən yolun tarixi həqiqətlərini nə üçün belə təfərrüatı ilə xatırlayıram? Çünki böyük həqiqətlərin özlü həqiqətlərin təntənəsindən çox əvvəl qoyulur.

Bəli, düşünürəm ki, xalq öz sevgisi ilə İlham Əliyevi müdafiə etməsəydi, onun ətrafında birləşməsəydi, gör Vətəni nələr gözləyə bilərdi.

Çox da uzaq keçmiş deyildi. Hələ də 90-cı illərin başıpozuq mühitini yaşamış insanlar həyatda idi. Onlar artıq seçimdə böyük səhvin faciələrini görmüşdülər. Unutmayaq ki, Qarabağda ermənilərin amansız işğalına məruz qalmağımızın da kökü Azərbaycanın içərisində baş alıb gedən hərə-mərciklə çox bağlı idi.

Çoxlarına elə gəlir ki, siyasi lider öz proqramı, məramı ilə hakimiyyətə gələn kimi böyük istəkləri yerinə yetirməlidir.

(Davamı 2-ci səhifədə)

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

İlham Əliyev hakimiyyətə gələn kimi diledantlar ağız-ağıza verdilər: “Niyə Qarabağı qaytarmır?”

Siyasi korlar bir həqiqəti bilərəkdən unudurdular. Axı Azərbaycana demək olar ki, yardım edən, kömək edən elə bir qüvvə meydana yox idi. Azərbaycan yalnız öz hünərinə torpaqlarını işğaldan azad etməli idi.

Ötən zaman ərzində düşmən də yatmamışdı. Rusiyanın imperiyapərəst dairələri, İranın fars şovinizmi ilə Azərbaycana kin bəsləyən qüvvələri Ermənistanı silahlandırmaqda hər cür yardımlarını əsirgəmirtilər.

Müharibədən sonra Qarabağın aşkar olunan mənzərəsi qəlbimizi göynədir. Ağdam kimi, Füzuli kimi, Cəbrayıl kimi şəhərlər xarabazarıya çevrilib. Bütün tarixi-dini abidələr talan edilib, mümkün qədər saxtalaşdırılıb. Az-çox divarları salamat qalmış məscidlərdə nələrin olduğunu görmək Azərbaycan xalqı üçün çox ağır idi.

Onu da deyim ki, işğal Azərbaycan xalqının ruhuna ciddi yara vurmuş, xalqımızı demək olar ki, sarsıtmışdı.

Düşmən şəhərləri dağıtmaq, yaşayış yerlərinin izini itirməklə belə bir məqsəd güdüdü ki, daha Qarabağa kimsə qayıda bilməsin. Guya ki, Qarabağa qayıdış özünün tarixi əhəmiyyətini itirəcəkmiş. Amma...

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev özü demiş, nəyi nə vaxt icra etməyi çox yaxşı bilirdi.

Axır ki, tarixin həlledici anı gəlib çatdı.

Prezident İlham Əliyev artıq ölkənin nəyə qadir olduğunu, xalqın inamının, qətiyyətinin nəyi istədiyini çox yaxşı bilirdi.

Tarixdə qüdrətli sərkərdələr haqqında heyrətdoğurucu məlumatlar az deyil.

Mən bir neçə tarixi romanın müəllifiyəm; Uzun Həsənin, Şah İsmayıl Xətəinin, Nadir şahın, eləcə də böyük türk hökmdarlarının və nəhayət, Atatürkün, Ənvər paşanın keçdikləri hərbi yolunu yaxşı öyrənmişəm.

Bu böyük dövlət və hərbi xadimlərini qələbələrə aparan, onların adlarını yaddaşlarda əbədiləşdirən gücün qaynağı haqqında çox düşünmüşəm.

Əlbəttə, hər bir sərkərdə birinci növbədə hərbi gücünün nəyə qadir olduğunu yaxşı bilməlidir. Ancaq təkcə hərbi güclə də qələbə əzmini dikte etməkdir. Bunun üçün, şəxsi, xalqın sevgisini qazanmaq, inamını alovlandırmaq, bir sözlə, vətənin mənavi potensialını səfərbər etmək gərəkdir.

2016-cı ilin aprel savaşı... İlham Əliyev bu savaşla həm düşmənin nəyə qadir olduğunu yoxladı, həm də xalqın ürək döyüntülərinin hansı ahənglə çırpındığını özü üçün aydın elədi.

Xalq coşğu ilə öz liderini savaşa, məhz qələbə savaşına təhrik edirdi. Məlum məsələdir ki, dünyada analoqu olmayan böyük siyasi məktəb keçib. O, hər hansı bir əmələndə qətiyyətlə tələskənliyə yol vermir. Dünya siyasi mühitinin reaksiyasını da diqqətdə saxlayırdı.

Azərbaycanın öz gücünü göstərə biləcək ordusunun nəyə qadir olduğunu dostlarımız da, düşmənlərimiz də görməkdə idilər.

Bütün həqiqətlərin üzə çıxdığı, dözümlü öldürücü zərbəyə çevrildiyi məqam gəlib çatdı.

27 sentyabr 2020-ci il. Ermənilər sərhəddə vərmiş elədikləri təxribatları törətməkdə davam edirdilər. Bu tarixdən əvvəl onlar Tovuz ətrafında təxribat törətdilər. Azərbaycanın görkəmli hərbi xadimləri - Polad Həşimov, İlqar Mirzəyev təxribatın qarşısını alarkən həlak oldular.

Belə məqamlarda Azərbaycan xalqının bir sözü var. Daha bıçaq sümüyə dirənib, bundan o tərəfəsi yoxdur.

Beləliklə, bütün cəbhə boyu Azərbaycan ordusu əks hücum əməliyyatlarına başladı. Bir neçə günün içərisində Suqovuşan azad edildi. Doğma yerlərin tarixi adları elə həmin gün bərpa olundu. Ali Baş Komandan İlham Əliyev yüksək çinli komandirlərlə

danışdı. İşimizin haqq olduğunu, qələbəmizin mütləq olduğunu xatırlatdı.

Mən bilirəm ki, o vaxt İlham Əliyevin sözləri cəbhənin hər yerində, bütün səngərlərdə səslənərək orduya çatırdı.

Azərbaycan ordusu - Vətən əsgəri nəyin naminə vuruşa atıldığını yaxşı bilirdi.

Ermənilər yalançı tarixlərini miflərlə, əsas olmayan qəhrəmanlıq əfsanələri ilə həmişə bəzəməyə çalışıblar.

Az qala, otuz il ərzində onlar işğal etdiyi ərazilərdə düşüncələrinə görə keçilməz müdafiə xətləri yaratmışdılar. Hətta o xətti dinc əhalini qırmaqla öyünən, müharibə cinayətlərini törətməklə sinəsini dəmir-dümlərlə bəzəyən komandirlərinin olmayan şərəfinə Ohanyan xətti adlandırırdılar.

Azərbaycan ordusu Suqovuşan istiqamətindən ermənilərin cəmləşdiyi yerləri ardıcıl zərbə altında saxlamaqla Arazboyu ilə hücumu keçdi. Tezliklə,

Cəbrayıl işğaldan azad olundu. Füzulinin azad olunacağı artıq gün kimi aydın idi.

Azərbaycan ordusu Araz boyu irəliləməkdə davam edirdi. Düşmən Xudafərinə qovuldu.

Həmin dövrdə xalqımızın gördüyü nadir kadrları yada salıram. O tayda azərbaycanlılar Azərbaycan ordusunun qələbəsini alqışlayırdılar. Xudafərin Azərbaycanın birlik rəmzidir. Tarixinin ən böyük həqiqətidir.

Ali Baş Komandan Xudafərinin azad olunmasına xüsusi əhəmiyyət verirdi. Və bu zaman daha bir xəyanət, daha bir biabırçı əməlin şahidi olduq. İran silahlıları Arazın şimalına keçərək ordumuzun irəliləməsini ləngitməyə çalışdılar.

Məlum məsələdir ki, bu, düşməne tərəf durmağın hiyləgərliklə qurulmuş bir tələsi idi.

Ali Baş Komandan çevik, taktiki hərəkəti ilə xəyanətkar qüvvələri mat vəziyyətində qoydu. Onlarla qarşılaşmağa lüzum görmədi. Qüvvələr dağılanla Zəngilana doğru hərəkətə başladılar. Hətta Zəngilan ətrafında da İran təxribatı özünü göstərdi. Ermənipərəst dairələr burada da hücumu ləngitməyə çalışırdılar. Onlar düşünürdülər ki, dağıdılmış, iradəsi sındırılmış işğalçılar özlərini toparlamaq üçün vaxt qazanacaqlar. Ali Baş Komandan burada da çevik hərbi siyasəti ilə ordumuzun uğurunu təmin etdi. Ordu qarşısızalmaz bir qüvvə kimi Qubadlıya, Laçına doğru istiqamət aldı.

Bu mərhələdə baş verən hadisələri birer-birər yazmaq, ordumuzun hər bir addımını tarixi hadisə kimi şərh etmək tarixçilərimizin işidir. Hadrut işğaldan azad edildi, Füzuli ətrafından düşmən qovuldu və beləliklə, Şuşaya yol açılmaqda idi.

Şuşa haqqında danışmaq və bu qeyri-adi hərbi hücumun xarakterini izah etmək bir neçə cümlənin işi deyil. Bu barədə yaqın ki, gələcəkdə geniş danışmalı olacağam.

Şuşanın işğaldan azad olunması hərbi tarixinin canlı əfsanəsi adlandırılı bilər. Bu, dünyada analoqu olmayan hadisə idi. Şuşanın azad olunması İlham Əliyevin qeyri-adi hərbi düşüncə gücünün təsdiqi idi. Babəkin, Spartakın, digər nəhəng xalq qəhrə-

manlarının, dünyada adları əbədiləşmiş sərkərdələrin savaşları yada düşür.

İlham Əliyev dəfələrlə, təkidlə düşmənin torpaqlardan silahı yerə qoyub çıxmasını tələb edirdi. Xankəndi boşalmağa idi. Hələ də quldurluğundan əl çəkməyən Arayik Harutyunyan müharibə cinayətləri törətdiyi üçün qorxusundan Qarabağdan qaçıb çıxmışdı. Ermənistan ordusu artıq yox idi. Başlıca qüvvələr sanki ölüm və olum arasında qalmışdı.

İ.Əliyevin qətiyyətli tələbləri ilə onlar Laçından, Kəlbəcərdən, Ağdamdan çıxacaqlarını bəyan etdilər.

Bütün Qarabağ uğrunda savaşın pik həddini üç böyük ərazinin bir güllə atılmadan düşməndən azad edilməsi məcburiyyətinə baş əydikləri vaxtda görürəm.

Düşmən kapitulyasiya aktına imza atdı. İlham Əliyev adını tarixə qalib komandan kimi hərbi meydanında yazdı.

Savaştan dərhal sonra Prezident işğaldan azad olunmuş ərazilərə baş çəkdi. Onun Birinci Vitseprezident Mehriban Əliyeva ilə birlikdə Xudafərinə gedişi qeyri-adi hadisə idi. Bu, Azərbaycan Prezidentinin nə qədər riskli olsa da, cəsarətinin təsdiqi idi. Xudafərinə gediş, Arazın suyunda əlini yumaq, bir ovuc suyu göyə atmaq tarixin gələcəkdə hansı yolla gedəcəyinə, həqiqi inama işarə idi.

İndi Şuşa, Kəlbəcər, Laçın, Qubadlı, Zəngilan sürətlə bərpa olunur. Zəngəzur dəhlizinin açılmasına müqavimət göstərənlərə daha çox aydın olur ki, müqavimət mənasızdır.

Füzulidə və Zəngilandan tikilən hava limanları, qələbədən sonra bərpanın parlaq simvolları kimi gözlərimizə işıq saçır. İşğaldan azad olunmuş Şuşada qardaş Türkiyənin Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla birlikdə bəyənət imzaladı. Bu, Şuşaya əbədi qərant demək idi.

İndi tarix daha yaxın bir yolla gedir. Turanın mənavi birliyi həqiqətə çevrilir.

Türk dövlətlərinin qan yaddaşı oyanmaqdadır. Onlar da Turan birliyinə can atır. Türk dövlətlərinin liderləri Ərdoğanın və İlham Əliyevin yeni düzenindəki siyasi yerini bütün aydınlığı ilə dərk etməkdədirlər. Biz Azərbaycanın xoşbəxt nəsilləri sırasındayıq. Qarabağın işğaldan azad olunmasının şahidi olduq. Qarabağın bərpası gözlərimizin qarşısında baş verir.

Qarabağın işğaldan azad olunması Azərbaycan xalqının tarixi taleyində yeni epoxadır. Bu, möhtəşəm vətən müharibəsi ilə tarixə yazıldı. Qələbə isə Ali Baş Komandanın qətiyyətinin bəhrəsi idi. İlham Əliyev düşməne göstərdiyi “dəmir yumruq”da Azərbaycan xalqının və Azərbaycan ordusunun gücünü ifadə edir.

Tam inanıram ki, indi Azərbaycan dünyanın hər yerindən daha aydın və parlaq görünür.

Biz öz qətiyyəti ilə qələbəni təmin etmiş Ali Baş Komandanımız və azad vətənimizlə, müqəddəs Qarabağımızla fəxr edə bilirik.

12.12.2022

Hüseynbala Mirələmov